ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ

ΞΕΝΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Ο ΤΡΟΒΑΔΟΥΡΟΣ

('Απ' τὰ «ΠΓΑΡΝΑΘ»)

Γιατὶ τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ ἀπόψε τρεμοσβύνουν
καὶ τὴν παγόδα τοῦ Βισνοῦ μὲ δίχως φῶς ἀφίνουν ;
γιατὶ τὰ φύλλα τοῦ λωτοῦ ἔτσι νὰ κιτρινίζουν
καὶ νὰ μαδοῦνε τ' ἄνθη τους σιγὰ—σιγὰ ἀρχίζουν ;
Γιατὶ παραπονιάρικα νὰ ψάλλη τὸ πουλί μου ;
ἔλεγεν ἕνας νειὸς 'Ινδὸς σ' ἕνα σοφὸ Βραχμᾶνο
στυλώνοντας τὰ μάτια του στὸν οὐρανὸν ἀπάνω.
—'Απόψε κείν' ἡ ἄπονη ποὺ τόσον ἀγαποῦσες,
ποὺ γιὰ τὴν ἴδια ἀνάσαινες καὶ γιὰ τὴν ἴδια ζοῦσες,
παίρνει τὸ γιιὸ τοῦ Χαραγιᾶ πῶχει ἀντρείου φήμη,
βουβάλια μέσ' στὸ σταῦλο του, στὸ σπιτικό του ἀσῆμι.
—Ἐμένα ἂς πάρει τοῦ σκληροῦ τοῦ Κρίσνα τὸ δρεπάνι
κι' ἄροβη ἐκείνη ἡ ἄπιαστη τὸ γάμο της ἂς κάνει.

Μετάφρ. Τ. Μ. ΤΣΙΧΛΑΚΙ

Ο ΝΕΙΟΣ ΛΕΒΕΝΤΗΣ

(ΣΕΡΒΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ)

Νειός, λεβέντης, παιγνεμένος, παλληκάρι ζηλευτό
ἑτοιμάζεται νὰ φύγη, ν' ἀκλουθήση τὸ στρατό.
Κι' ἡ καλή του ἡ μαυρομμάτα μὲ τὴ μέση τὴ λεπτή
—Γιὰ ποῦ κίνησες, τοῦ λέει, μὲ χαρούμενη σπουδή
—Τοῦ χρυσοῦ τοῦ βασιληᾶ μου πάω νὰ σμίξω τὸ (στρατό.
—'Αλλ' ἀγάπη μου, καὶ πότε θὰ γυρίσης πάλι ἐδῶ;
—Σ' ἐννιὰ χρόνια θὰ γυρίσω, σ' ἐννιὰ χρόνια, πο- (θητή.
'Αλλ' ἀνίσως στοῦ πολέμου κι' ἐγὼ πέσω τὴ (σφαγή,
πούλησ' ὅλα τὰ καλά μου, ξέκαμέ τα ὅλα μὲ μιά,
γδύσου τ' ἄχαρα τὰ ροῦχα τῆς χηρειᾶς τὰ σκοτεινά.
Ἂν βρεῖς ἄντρα ποὺ σ' ἀρέσει, τέτοια χάρι σοῦ (ζητῶ,
μὴν τὸν πάρεις ἂν δὲν εἶνε παλληκάρι ἀληθινό !
Τ' ἄλογό μου χάρισέ του, τὸ χρυσό μου τὸ σπαθὶ
ποὺ τὸ κόρτασα μὲ χίλιων ἀντρειωμένων τὴ ζωή.
'Αλλὰ πρόσεξε, θυμήσου, γιασεμί μου εὐωδιαστό,
μὴν τοῦ δώσης νὰ φιλήση τὸ λευκό σου τὸ λαιμό,
ἂν τὸ αἷμα τὸ δικό μου πρῶτα δὲν ἐκδικηθεῖ.
Μόνο τότε θἄναι ἄξιος τὸ φιλί σου νὰ δεχτῆ.

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΗΣ ΜΑΝΝΑΣ

(ΣΕΡΒΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ)

Μέσα στὸ δάσος βρίσκεται ἡ μάνα καὶ φωνάζει,
κι' ἡ κόρη της ποὺ τὴ γροικᾶ ἀπὸ μακρὰ ἀπαντάει :
—Τὰ ροῦχα, λέω, τἄπλυνες; —Ὄχι, μητέρα, ἀκόμα,
γιατὶ ὁ Γιάγκος τὸ νερὸ μοῦ θόλωσε στὴ γοῦρνα.
Μάνα μου, καταράσου τον κι' ἀναθεμάτισέ τον.
—'Ο Θεὸς νὰ κάμη νὰ συρθῆ, παιδί μου, στὸ κρι- (τήριο !
—Καὶ νὰ καθήση γιὰ κριτὴς ἡ κόρη σου, μητέρα.
—Νὰ κάμ' ὁ Θεός, παιδάκι μου, νὰ τόνε φυλακώσουν.
—Καὶ φυλακή του, μάνα μου, τὸ στῆθος μου νὰ γένη.
—'Ο Θεὸς νὰ κάμη, κόρη μου, νὰ τὸν ἁλυσοδέσουν !
—Καὶ νὰ τοῦ γίνουν ἅλυσοι τὰ χέρια τὰ δικά μου.
—Νὰ κάμη ὁ Θεός, παιδάκι μου, ψηλὰ νὰ τὸν κρε- (μάσουν !
—Ναί, μάνα. Καὶ νὰ κρεμαστῆ ἀπάνω ἀπ' τὸ λαι- (μό μου.
'Αλλ' ὄχι ! Λέω καλύτερα νὰ τόνε φαρμακώσουν,
ἀλλὰ στὰ χείλη μου νὰ πιῆ, νὰ πάρη τὸ φαρμάκι.

Μεταφράσεις ΑΝΔΡΕΑ ΜΑΡΤΖΩΚΗ

Ὁ ἴδιος ἐπίσης μισοῦσε τὰ καλλιτεχνήματα καὶ τὰ συνέτριβε ὅπου καὶ νὰ τἄβρισκε. Ἀληθινὴ καταστροφὴ εἶχε προξενήσει ἰδίως στὰ ἀγάλματα καὶ στὰς ζωγραφιὲς ποὺ κληρονόμησε ἀπὸ τὸν πεθερό του, τὸν περίφημο Μαζαρῖνο, καὶ ποὺ ἦσαν ὅλα ἔργα ἐκλεκτῶν καλλιτεχνῶν.

Ὁ δούξ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, εἶχε τὴ μανία νὰ περιπλέκεται σὲ ἀτελεύτητες δίκες καὶ νὰ μὴν ἔρχεται σὲ κανένα συμβιβασμὸ μὲ τοὺς ἀντιδίκους του, γιατὶ ἔλεγε ὅτι «ἡ λογομαχίες, ἡ φιλονεικίες, ἡ δίκες προέρχονται ἀπὸ τὴ θεία δικαιοσύνη, ἐνῶ ὁ συμβιβασμὸς εἶνε ἀνθρώπινες ἐπινοήσεις».

Ἰδοὺ τέλος τί γράφει γιὰ τὸν μισότρελλο αὐτὸν ἄνθρωπο ὁ περίφημος Σαὶν-Σιμών: «*Ἄκουσα νὰ λένε γιὰ τὸν δοῦκα ντὲ Μαζαρῖνο πὼς ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς καλυτέρους καὶ τοὺς περισσότερο μορφωμένους ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς του. Διακρινόταν γιὰ τὸ λεπτό του πνεῦμα, γιὰ τὴν ὑπερηφάνειά του καὶ γιὰ τὴν καλαισθησία του. Εἶχε κερδίσει μάλιστα τὴν εὔνοια τοῦ βασιλέως, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν ἔπαψε νὰ τὸν ἀγαπᾶ καὶ νὰ τοῦ δίνη δείγματα τῆς ἀγάπης του*».

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

ΠΩΣ ΚΟΙΜΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΖΩΑ

Ὑπάρχει, ὅπως θὰ ξέρετε βέβαια, μεγάλη διαφορὰ στὸν τρόπο, κατὰ τὸν ὁποῖο κοιμᾶται ὁ ἄνθρωπος καὶ στὸν τρόπο, κατὰ τὸν ὁποῖο κοιμοῦνται τὰ ζῶα. Καὶ ἡ διαφορὰ αὐτὴ ἔχει τὴν ἀρχή της καὶ τὶς ἀφορμές της ἀπὸ τοὺς πρώτους αἰῶνας τῆς ζωῆς ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ οὐραγκοτάγκος π. χ., ὁ ὁποῖος στὴ ζωολογικὴ κλίμακα παρουσιάζεται ὡς ὁ στενώτερος συγγενής μας, εἶνε ὁ μόνος ποὺ μπορεῖ νὰ κοιμᾶται πλαγιασμένος στὴ ράχι, ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι. Τὸ ζῶο αὐτὸ κατασκευάζει τὴ φωλιά του στὴν κορυφὴ τῶν δέντρων, μέσα στὰ δάση, καὶ ἐκεῖ ἀναπαύεται ἀσφαλισμένος ἀπὸ κάθε ἐπίθεσι.

Ὁ χιμπατζῆς ὅμως καὶ ὁ γορίλλας κοιμοῦνται πλάγια, μὲ τὸ ἕνα χέρι κάτω ἀπὸ τὸ κεφάλι τους σὰν προσκέφαλο, ἢ κουλουριασμένοι μὲ τὸ κεφάλι μέσα στὰ γόνατά τους. Ὅσο γιὰ τοὺς μικροτέρους πιθήκους, αὐτοὶ κοιμοῦνται ἐπίσης σκαρφαλωμένοι ἐπάνω στὰ δέντρα. Ἔχοντ μάλιστα τὴν περίεργη ἰδιότητα, ὅσο βαθύτερος εἶνε ὁ ὕπνος των, τόσο σφιχτότερα νὰ πιάνωνται μὲ τὰ νύχια τους ἀπ' τὰ κλαδιά, ἀσυναίσθητα βέβαια, ἀφοῦ αὐτὸ συμβαίνει στὸν ὕπνο τους.

Ἡ ὧρες τοῦ ὕπνου ποικίλουν κατὰ τὰ διάφορα εἴδη τῶν ζώων. Ἂν δηλαδὴ ἦσαν ὅλα τὰ ζῶα φυτοφάγα, θὰ κοιμόπουσαν κατὰ τὴ διάρκεια τῆς νύχτας καὶ θὰ γύριζαν ἔξω τὴν ἡμέρα. Ἡ ὕπαρξις ὅμως μεγάλου ἀριθμοῦ σαρκοφάγων ζώων ἀναγκάζει καὶ πολλὰ ἀπὸ τὰ φυτοφάγα κοὶ μάλιστα τὰ μικρότερα, νὰ μένουν ἄγρυπνα τὴ νύχτα, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ ἐγίνοντο λεία τῶν φυσικῶν ἐχθρῶν των.

Ἔχει παρατηρηθεῖ, ὅτι τὰ βώδια, ἀντιθέτως πρὸς τὰ ἄλογα, ξυπνοῦν συχνὰ τὴ νύχτα, δὲν κάνουν δηλαδὴ μονοκόμματο ὕπνο. Αὐτὸ συμβαίνει γιατί, ἐνῶ οἱ πρόγονοι τῶν ἀλόγων ζοῦσαν στὰ λειβάδια καὶ ἦσαν ὁπωσδήποτε ἀσφαλεῖς, οἱ πρόγονοι τῶν βωδιῶν ἀντιθέτως ζοῦσαν κυρίως στὰ δάση, ὅπου ἀντιμετώπιζαν τὴ νύχτα διαφόρους κινδύνους. Αὐτὸ τοὺς ἔκανε φυσικὰ νὰ λαγοκοιμοῦνται καὶ νὰ ξυπνοῦν μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο.

Οἱ γάϊδαροι στὸ ζήτημα τοῦ ὕπνου ἀκολουθοῦν τὴ συνήθεια τῶν βωδιῶν, δηλ. δὲν πολυκοιμοῦνται τὴ νύχτα. Ἐπίσης εἶνε γνωστό, ὅτι τὰ μουλάρια πολλὲς φορὲς τὴ νύχτα, καὶ ἰδίως ἐν καιρῷ πολέμου, χτυποῦν μὲ τὶς ὁπλές των τὴ γῆ, πρᾶγμα ποὺ δεικνύει ὅτι ἀγρυπνοῦν.

Τὰ βώδια, ὅταν πρόκειται νὰ κοιμηθοῦν, πρῶτα γονατίζουν κι' ἔπειτα λυγίζουν τὰ πισινά τους πόδια. Ἐπίσης κατόπιν, προκειμένου νὰ σηκωθοῦν, πρῶτα ὀρθώνονται στὰ μπροστινά τους πόδια καὶ ἔπειτα ἀνιψώνουν τὰ πισινά τους.

Τὰ ἄλογα ὅμως, στὸ πλάγιασμα καὶ στὸ σήκωμα, κάνουν ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετο ἀπ' τὰ βώδια. Ὁ ὄναγρος καὶ ὁ ρινόκερως κατακλίνονται κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο μὲ τὰ ἄλογα. Οἱ ἀγριόχοιροι ὅμως, τὰ ἐλάφια, ἡ καμηλοπαρδάλεις καὶ ἡ καμῆλες κατακλίνονται ὅπως καὶ τὰ βώδια.

Ἡ καμηλοπάρδαλις, ἐπειδὴ ἔχει μακρὺ λαιμό, ὅταν θέλει νὰ κοιμηθῆ, τὸν γέρνει ἐπάνω στὸ σῶμα της. Ἡ ἴδια κλίσι τῆς κεφαλῆς παρατηρεῖται καὶ στὶς ἀγελάδες ὅταν κοιμοῦνται.

Τὰ ζῶα ποὺ τὰ κέρατά τους εἶνε μακρὰ καὶ διακλαδώνονται, δὲν μποροῦν κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ ὕπνου τους νὰ ἀναπάψουν τὸ κεφάλι τους γέρνοντάς το, γι' αὐτὸ τὸ κρατοῦνε ψηλά. Ἐν τούτοις, αὐτὸ ποὺ ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται κοπιαστικώτατο, κατορθώνεται μὲ ἐλάχιστη προσπάθεια, χάρις σ' ἕνα νεῦρο πολὺ ἐλαστικὸ ποὺ συνδέει τὰ πλευρὰ μὲ τὸ κρανίο τους.

Ὅσο γιὰ τὸν ὕπνο τῶν σαρκοφάγων, δὲν ἔχουμε νὰ σημειώσουμε τίποτε ἐξαιρετικό. Ὅλοι μας εἴδαμε σκύλους ἢ γάτες νὰ κοιμοῦνται καὶ γνωρίζουμε τὴ στάσι ποὺ παίρνουν.

Στὰ ψυχρὰ κλίματα, ἡ ἀλεποῦδες καὶ οἱ λύκοι ἔχουν τὶς οὐρές των ἐφοδιασμένες μὲ πυκνὸ καὶ μακρὺ τρίχωμα, τὸ ὁποῖο χρησιμεύει ὡς κάλυμμα καὶ ζεσταίνει ἀρκετὰ τοὺς κατόχους του ὅταν κοιμοῦνται. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ τὰ σκυλιὰ τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν μποροῦν ἀξιόλογα νὰ κοιμοῦνται στὸ ὕπαιθρο, μὲ θερμοκρασία πολλῶν βαθμῶν ὑπὸ τὸ μηδέν, χωρὶς νὰ πάθουν τίποτε ἀπὸ τὴν παγωνιά, ἐφόσον προστατεύονται ἀπὸ τὴν τριχωτὴ οὐρά τους, ποὺ εἶνε ὅμοια μὲ γοῦνα.

Μερικὰ ζῶα τέλος, δὲν ἔχουν βλέφαρα καὶ κοιμοῦνται συνεπῶς μ' ἀνοιχτὰ τὰ μάτια. Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ μὲ μερικὰ ψάρια.